Lakivaliokunta

Keskiviikko 18.5.2022 klo 9.00—10.00

Läsnä
puheenjohtaja Leena Meri ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Hanna Huttunen kesk (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Marko Kilpi kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Pasi Kivisaari kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Jouni Ovaska kesk (7, 8, 9, 10, 11, 12) (6 osittain)
jäsen Mari Rantanen ps (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Suldaan Said Ahmed vas (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Ruut Sjöblom kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (4 osittain)
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Paula Werning sd

Sihteeri
valiokuntaneuvos Mikko Monto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Lakialoite laiksi rikoslain 2 c luvun muuttamisesta
Lakialoite LA 19/2022 vp

Asia on saapunut valiokuntaan.

4. Apulaispääsihteerin lausuntopyyntö valiokunnan sihteerimääräyksestä
Pöytäkirjan liite LaV_lausuntopyyntö_Paakkanen.pdf A 4

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Merkittiin saapuneeksi apulaispääsihteerin lausuntopyyntö valiokunnan sihteerimääräyksestä.

Valiokunta päätti yksimielisesti puoltaa esityksen mukaisesti oikeustieteen maisteri, varatuomari Katariina Paakkasen nimittämistä valiokuntaneuvoksen määräaikaiseen virkasuhteeseen ja määräämistä toimimaan lakivaliokunnan apulaissihteerinä 24.5.—17.6.2022 välisen ajan.

Valiokunta päätti yksimielisesti puoltaa esityksen mukaisesti oikeustieteen maisteri, varatuomari

Katariina Paakkasen nimittämistä valiokuntaneuvoksen määräaikaiseen virkasuhteeseen

ja määräämistä toimimaan lakivaliokunnan apulaissihteerinä 24.5.—17.6.2022 välisen

ajan.

5. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022

Kertomus K 7/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022 A 5
Eriävä mielipide Eriävä_mielipide_LaV_PS_K7_22.pdf B 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Rantanen ehdotti ed. Tynkkysen kannattamana, että lausuntoluonnoksen kappaleen 3 neljäs virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Kolmannessa luvussa käsitellään ulkomaalaisten aseman ja oikeuksien toteutumista muun muassa lapsen oikeuksien näkökulmasta, sekä nostetaan esiin valtuutetun näkemyksen mukaan keskeisiä ulkomaalaislainsäädännön uudistamistarpeita." ja että kappaleen viimeisestä virkkeestä poistetaan seuraava lause: "joiden avulla voidaan parantaa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa.".

Lisäksi ed. Rantanen ehdotti ed. Tynkkysen kannattamana, että lausuntoluonnokseen lisättään uusi 5 a kappale, joka kuuluu seuraavasti: "Tähän liittyen lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtuutetun kertomuksessa keskitytään ennen muuta ulkomaalaisten aseman ja oikeuksien parantamiseen. Tämä on ongelma ottaen huomioon, että vireille tulleiden syrjintäyhteydenottojen perusteella terveydentila on yksi yleisimmistä syrjintäperusteista Suomessa, ja kaikista merkittävin syrjintää kokeva ryhmä ovat vammaiset ihmiset. Lakivaliokunta katsookin, että esimerkiksi vammaisuuteen ja terveydentilaan perustuvaa syrjintää olisi ollut syytä käsitellä kertomuksessa huomattavasti enemmän."

Edelleen ed. Rantanen ehdotti ed. Tynkkysen kannattamana, että lausuntoluonnoksen kappale 15 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"Edellä todetun perusteella yhdenvertaisuusvaltuutettu esittääkin kertomuksessaan suosituksenaan, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla tulee olla mahdollisuus määrätä hyvitys katsoessaan henkilön tulleen syrjityksi. Yhdenvertaisuuslaki ei kuulu lakivaliokunnan toimialaan. Lakivaliokunta kuitenkin toteaa suhtautuvansa valtuutetun suositukseen kriittisesti. Oikeudenmukaisen menettelyn turvaamiseksi hyvityksen määräämistä koskevissa asioissa olisi muutoin vähintäänkin lautakunnan kokoonpanoa, sen jäsenten oikeusasemaa ja lautakunnan menettelysääntöjä arvioitava kokonaisvaltaisesti uudestaan."

Edelleen ed. Rantanen ehdotti ed. Tynkkysen kannattamana, että lausuntoluonnoksen kappaleet 16—19 poistetaan ja että kappale 20 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa kiinnitetään oikeusturvaan liittyen huomiota myös ulkomaalaislain mukaisiin menettelyihin, erityisesti maastapoistamispäätöksen täytäntöönpantavuuteen ja riskiin palautuskiellon loukkauksesta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota ulkomaalaisasioiden suureen määrään suomalaisissa hallintotuomioistuimissa. Tuomioistuinten julkisten toiminta- ja vuosikertomusten perusteella esimerkiksi Helsingin hallinto-oikeudessa vuonna 2020 ratkaistuista asioista noin puolet oli ulkomaalaisasioita. Myös korkeimmassa hallinto-oikeudessa ulkomaalaisasiat muodostavat selvästi suurimman asiaryhmän (41 prosenttia saapuneista asioista vuonna 2021). Lakivaliokunta huomauttaa, että ulkomaalaisasioiden suuri määrä ruuhkauttaa tuomioistuinten toimintaa ja kuluttaa paljon resursseja. Seurauksena onkin käsittelyaikojen pitkittyminen lukuisissa yksilön kannalta tärkeissä sekä yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti merkittävissä asiaryhmissä kuten esimerkiksi kaavoitusta ja rakentamista, immateriaalioikeuksia ja kunnallishallintoa koskevissa asioissa. Lakivaliokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että tällä hetkellä ulkomaalaisasioiden keskimääräinen käsittelyaika on huomattavasti lyhyempi kuin käsittelyajat useimmissa muissa asiaryhmissä. Kysymyksessä on vakava yhdenvertaisuusongelma.".

Ehdotuksista äänestettiin pohjana olevaa lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 11—3 (0 tyhjää) lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Kappaleen 2 toisesta virkkeestä poistettiin sana "laajasti".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Merkittiin, että pj. Meri, ed. Rantanen ja ed. Tynkkynen varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille viimeistään keskiviikkona 18.5.2022 klo 14.00.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: pj. Meri, ed. Rantanen ja ed. Tynkkynen, liite B 5.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 32/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta A 6

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Kappaleen 6 toisen virkkeen sana "yleisesti" muutettiin ilmaisuksi "erittäin".

Kappaleen 7 neljännen virkkeen sana "tärkeää" muutettiin ilmaisuksi "välttämätöntä".

Kappaleen 14 toiseksi viimeisen virkkeen sanat "on syytä" muutettiin ilmaisuksi "tulee".

Kappaleen 22 viimeiseen virkkeeseen lisättiin sana "asemassa".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2022 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

8. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2022 vp

Lisäselvitys VNS 2/2022 vp LaV 18.05.2022 oikeusministeriö Asiantuntijalausunto A 8
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026 B 8

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- oikeusministeriö, liite

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vanhemmuuslaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 132/2021 vp

Lakialoite LA 13/2020 vp, 20/2021 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 26/2022 vp

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- oikeusministeriö, liite

10. Toissijaisuusasioiden lista

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi. Saapunut: TS 42/2022 vp ja TS 43/2022 vp.

11. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

12. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 19.5.2022 klo 10.00 LaV kokoushuone E 422.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Mikko Monto